

АННОТАЦИЯ

диссертации на соискание ученой степени доктора философии (PhD)
по направлению - Экономика

Казизова Гульнар Серикболатовна

«Совершенствование организационно-экономических
механизмов социального обслуживания населения
(на материалах Павлодарской области)»

Цель и задачи исследования. Целью диссертационной работы является исследование системы социального обслуживания населения Казахстана и разработка организационных и экономических механизмов предоставления специальных социальных услуг населению в условиях формирования модели управления с ориентацией на результат в общественном секторе Республики Казахстан.

Для достижения поставленной цели решались следующие задачи:

– исследовать направления и особенности развития социального обслуживания лиц, находящихся в трудной жизненной ситуации в рамках системы социальной защиты современных государств;

– выявить приоритеты развития системы социального обслуживания населения в области профессиональной реабилитации лиц с ограниченными возможностями;

– провести анализ казахстанской модели социального обслуживания населения, и выявить проблемы повышения эффективности системы социального специального обслуживания по формам услуг: стационар, полустационар, услуги на дому;

– разработать организационно-экономический механизм трудовой реабилитации инвалидов и рекомендации по развитию институционального обеспечения специальных социальных услуг в Казахстане;

– предложить организационные и экономические механизмы имплементации Конвенции ООН о правах инвалидов в Казахстане.

Актуальность темы исследования. В соответствии с Концепцией развития социального обеспечения населения Казахстана до 2020 года одним из важнейших его звеньев является создание системы специального социального обслуживания, обеспечивающей разнообразные формы поддержки целевых групп населения.

Во многих международных актах право граждан на специальное социальное обслуживание рассматривается, как неотъемлемый элемент современной социальной экономики в рамках социального равенства и справедливости. Трудовая реабилитация в рамках социального обслуживания лиц с ограниченными возможностями является на сегодняшний день важнейшей частью для реализации их прав на интеграцию в общество. Инвалиды являются самой уязвимой категорией в системе социального обслуживания населения Казахстана.

Современная система социального обслуживания в Казахстане, согласно закону РК «О специальных социальных услугах» содержит обширный перечень

оказываемых специальных социальных услуг, при этом многие услуги, в которых население нуждается, не оказываются или оказываются в незначительном объеме. Это касается услуг профессиональной реабилитации и трудоустройства инвалидов, услуг сурдопереводчиков, услуг по уходу на дому и некоторых других. Развитие специального социального обслуживания в современных условиях требует создания новых инструментов, обеспечивающих адресность и эффективность предоставления социальных услуг, улучшающих качество жизни граждан.

Одновременно, с точки зрения экономики общественного сектора, необходимо стремиться к повышению эффективности государственных расходов. Ежегодно расходы на содержание сферы социального обслуживания населения увеличиваются, но качественных сдвигов в этом вопросе мало, в основном они касаются повышения традиционных норм социального обеспечения (норм питания), расширения штатного расписания в медико-социальных учреждениях.

В связи с этим необходимо внедрение в систему специального социального обслуживания модели управления и бюджетирования с ориентацией на результат. Она должна включать в себя комплекс разнообразных специальных услуг различным целевым группам населения, находящимся в зоне социального риска. Для повышения социально-экономической эффективности специальных социальных услуг необходимо создать модель социального обслуживания, ориентированную на результат, т.е. обеспечить не только профессиональную реабилитацию инвалида, но и его трудоустройство, используя и организационные и экономические механизмы.

Несмотря на совершенство нормативно-правовой базы социального обслуживания населения и рост объемов ресурсов общественного сектора, направляемых на эти нужды, система нуждается в формировании организационно-экономического механизма трудовой реабилитации работников с ограниченной работоспособностью, развитии нормативно-правовой базы и экономического механизма социального обслуживания на дому. В связи с этим, тема предпринятого автором исследования является актуальной и нуждается в разработке на теоретическом и практическом уровне.

Объектом исследования является система социального обслуживания в Республике Казахстан и Павлодарской области в частности.

Предметом исследования являются организационные формы, институциональные и экономические механизмы социального обслуживания населения, преимущественно в форме услуг специального обслуживания на дому и услуг профессионально-трудовой реабилитации.

Методы исследования. Специфика выбранной темы исследования предопределила использование системного подхода, методов экономического анализа, структурного, сравнительного и динамического анализа статистических данных.

Научная новизна исследования определяется тем, что в работе проведено исследование системы специального социального обслуживания и разработаны меры по совершенствованию ее организационно-экономических механизмов в Казахстане:

- выявлены организационные и экономические механизмы предоставления специальных социальных услуг профессиональной реабилитации лицам с ограниченными возможностями в развитых странах;
- проведена оценка системы социального обслуживания Казахстана и форм её услуг, в том числе на региональном уровне;
- разработан организационно-экономический механизм профессиональной реабилитации и трудоустройства работников с ограниченной работоспособностью;
- разработаны предложения по организационным механизмам обслуживания целевых групп на дому и развитию нормативно-правовой базы профессиональной реабилитации для инвалидов;
- выработаны рекомендации по организационным и экономическим механизмам имплементации Конвенции ООН о правах инвалидов в Республике Казахстан.

Основные положения диссертации, выносимые на защиту:

- Организационно-экономические механизмы трудовой реабилитации в современной системе социального обслуживания;
- Оценка системы социального обслуживания с выявлением позитивных тенденций, слабых сторон, возможностей и ограничений;
- Организационно-экономический механизм профессиональной реабилитации и трудоустройства работников с ограниченной работоспособностью;
- Институциональное обеспечение для профессиональной реабилитации работников и предложения по развитию специальных социальных услуг на дому;
- Рекомендации по механизмам имплементации в Казахстане Конвенции о правах инвалидов.

Теоретическую и методологическую основу исследования составили теории социального государства и социальной защиты населения, положения институциональной экономики, методологические основы функционирования систем социальной защиты населения и социального обслуживания, обобщенные международными организациями, в том числе ПРООН и МОТ.

Практическая значимость рекомендаций по совершенствованию социального обслуживания населения Казахстана заключается в повышении уровня социальной интеграции лиц, находящихся в трудной жизненной ситуации. Разработанные предложения дают возможность создать организационную структуру и экономический механизм для трудовой реабилитации инвалидов и улучшить организационные механизмы деинституционализации специальных социальных услуг.

Связь с планом основных научных работ. Диссертационная работа выполнена в рамках реализации двух научно-исследовательских проектов НИИ регионального развития:

1) Научно-исследовательская работа в рамках государственного заказа по бюджетной программе 055 «Научная и/или научно-техническая деятельность», подпрограмма 101 «Грантовое финансирование научных исследований» по приоритету: Интеллектуальный потенциал страны, тема

«Результативность и эффективность расходов общественного сектора в социальной сфере Казахстана: оценка и механизмы обеспечения», 2012-2014 годы (стадия выполнения).

2) Проект Программы развития ООН в Республике Казахстан «Формирование и расчет стоимости условий для беспрепятственного доступа к приоритетным типовым объектам и услугам социальной инфраструктуры для инвалидов и других маломобильных групп населения в рамках деятельности по моделированию затрат конвенции о правах инвалидов», 2011 год (проект завершен).

Публикации. По теме диссертации опубликовано 17 работ общим объемом 7,00 п.л., в том числе шесть статей в экономических журналах, рекомендованных ККСОН МОН РК, 5 тезисов, докладов в сборниках Международных научно-практических конференций, проводимых в СНГ, шесть статей в журналах зарубежного издательства, в том числе четыре статьи в журналах дальнего зарубежья, одна статья в издании, состоящей в базе данных компании Scopus и две статьи в журналах ближнего зарубежья.

Экономика бағыты бойынша философия докторы ғылыми дәрежесіне ізденіс ету диссертациясының АНДАТПАСЫ

Қазизова Гүлнәр Серікболатқызы

«Тұрғындардың әлеуметтік қызмет көрсетуінің ұйымдастыру-экономикалық механизмдерінің жетілдіру жолдары (Павлодар облысының материалдары бойынша)»

Мақсат және міндеттер. Диссертациялық жұмыстың мақсаты – Қазақстан тұрғындарының әлеуметтік қызмет көрсету жүйесін зерттеу болып табылады. Соныменқатар экономикалық механизмдерінің әлеуметтік қызмет көрсету секторының әлеуметтік-экономикалық жетілдіруінің жолдарын қарастыру.

Қойылған мақсаттарға жету үшін келесі міндеттер орындалды:

– Қазіргі уақыттағы мемлекеттік жүйесі шеңберінде қиын өмір сүру жағдайларына ұшыраған тұлғаларға әлеуметтік қызмет көрсетуінің негізгі бағыттарын және даму ерекшеліктерін зерттеу;

– Мүкіндіктері шектеулі тұлғаларды кәсіптік оңалту саласында халыққа әлеуметтік қызмет көрсету жүйесі дамытуының басым бағыттарын анықтау;

– Қазақстандық халыққа әлеуметтік қызмет көрсету моделіне талдау жасау, қызмет нысандары бойынша арнайы әлеуметтік қызмет көрсету жүйесінің тиімділігін арттыру мәселелерін анықтау: стационар, жартылай стационар, үйде қызмет көрсету;

– Мүгедектерді кәсіптік оңалтуының ұйымдастырушылық–экономикалық механизмін әзірлеу, Қазақстанда арнайы әлеуметтік қызмет көрсетуінің институционалдық дамытуы бойынша ұсыныстар дайындау;

– Қазақстанда мүгедектердің құқықтары туралы БҰҰ Конвенциясын имплементациялаудың ұйымдастырушылық және экономикалық механизмдерін ұсыну.

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. 2020 жылға дейін Қазақстан Республикасы халқын әлеуметтік қамтуын дамыту Концепциясына сәйкес, халықтың түрлі топтарына қолдау жасау түрлі нысандарын қамтитын, арнайы әлеуметтік қызмет көрсету жүйесін құру маңызды буын болып табылады.

Көптеген халықаралық актілерінде азаматтардың арнайы әлеуметтік қызметке ие болу құқығы әлеуметтік теңдестік және әділдік шеңберіндегі қазіргі уақыт әлеуметтік экономиканың ажырамас элементі болып табылады. Қазіргі таңда мүміндіктері шектеулі тұлғаларға әлеуметтік қызмет көрсету шегіндегі еңбек оңалтуы оларды қоғамға интеграциялауға құқықтарын жүзеге асырудағы маңызды бөлігі болып шығады. Қазақстан Республикасында халыққа әлеуметтік қызмет көрсету жүйесінде мүгедектер ең қорғалмаған санаты болып табылады.

ҚР «Арнайы әлеуметтік қызметтер туралы» Заңына сәйкес Қазақстандағы қазіргі әлеуметтік қызмет көрсету жүйесіне кеңейтілген арнайы әлеуметтік

қызмет түрлері кіреді. Бірақ, халыққа қажетті қызметтер толық немесе тіпті көрсетілмейді. Осы қатарға мүгедектерді кәсіптік оңалту және жұмысқа орналастыру қызметтері, сурдоаудармашылар қызметі, үйде қызмет көрсету және тағы басқа қызметтері кіреді. Қазіргі жағдайда арнайы әлеуметтік қызмет көрсетуді дамыту үшін, көрсетілетін әлеуметтік қызметтердің арнаулы болуын және тиімділігін, қамтамасыз ететін, азаматтардың өмір сүру сапасын арттыратын, жаңа құралдарының құрылуы талап етіледі.

Сонымен қатар, қоғамдық сектор экономикасына қатысты мемлекеттік шығындарының тиімділігіне бағыт алу керек. Жылсайын халыққа әлеуметтік қызмет көрсету саласына жұмсалатын шығындар өседі. Бірақ, осы салада сапалы өзгертулерді әлі де байқаған жоқпыз. Көбінесе өзгерістер дәстүрлі әлеуметтік қызметтерге (тамақтандыру нормалары) жұмсалатын қаражаттар көлемін көтеруімен, әлеуметтік–медициналық ұйымдарында штаттық кестелерін кеңейтуімен шектеледі.

Осыған орай арнайы әлеуметтік қызмет көрсету жүйесіне нәтижеге бағытталған басқару және бюджеттеу моделін енгізу керек. Осы модельге әлеуметтік тәуекелдік зонасындағы халықтың түрлі мақсатталған топтарына түрлі арнайы қызметтер кешені енгізілу керек. Арнайы әлеуметтік қызметтердің әлеуметтік–экономикалық тиімділігін арттыру үшін нәтижеге бағытталған әлеуметтік қызмет көрсету моделін құру қажет. Яғни мүгедекке кәсіптік оңалту қызметіне қоса, ұйымдастырушылық және экономикалық механизмдерін қолдана отырып, оны жұмысқа орналастыру қызметі көрсетілу керек.

Әлеуметтік қызмет көрсету нормативтік–құқықтық базасының сапалылығына және осы қажеттіліктерге жұмсалатын қоғам секторы ресурстарының көлемі өсуіне қарамастан, жүйеге жұмыс істеу қабілеті шектеулі жұмыскерлерді еңбек оңалту ұйымдастырушылық–экономикалық механизмінің қалпыстарыруын, үйде қызмет көрсетудегі нормативтік–құқықтық базасының және экономикалық механизмінің дамытуын талап етеді. Осыған орай зерттеу авторы таңдаған тақырып өзекті болып табылады, теориялық және тәжірибелік деңгейде әзірлеуді талап етеді.

Зерттеу объектісі болып Қазақстан Республикасының, соның ішінде Павлодар облысы бойынша әлеуметтік қызмет көрсету жүйесі болып табылады.

Зерттеудің міндеті болып, ұйымдастыру формалары, әлеуметтік қызметкөрсетуінің институционалдық және экономикалық механизмдері Қазақстан елінің басқару жүйесінің орнығуы жағдайында.

Зерттеудің әдістері. Таңдалған зерттеудің тақырыбы жүйелік сұрыптау мен экономикалық сұрыптау қолданысын, статистикалық материалдар негізінде құрылымдық, салыстырмалы, экономика-статистикалық әдістерінің анықталуы болып табылады.

Ғылыми жаңашылығы әлеуметтік қызмет көрсетуінің ұйымдастыру-экономикалық механизмдерінің жетілдіру жолдары көрсетілген. Сонымен қатар әлеуметтік қызмет көрсету жүйесінің жетілдіру жолдары көрсетілген:

- дамыған елдерде мүмкіндіктері шектеулі адамдарға кәсіптік оңалту арнайы әлеуметтік қызмет көрсету ұйымдастырушылық және экономикалық механизмдері анықталған;

- Қазақстандағы әлеуметтік қызмет көрсету жүйесіне баға беріліп,

сонымен қатар аумақтық деңгейде;

- жұмыс істеу қабілет деңгейі шектеулі жұмыскерлерді кәсіптік оңалту және жұмысқа орналастыру ұйымдастырушылық-экономикалық механизмі әзірленген;

- мүгедектер үшін кәсіптік оңалту нормативтік-құқықтық базасын дамыту бойынша ұсыныстар және үйде қызмет көрсету ұйымдастырушылық механизмдері бойынша ұсыныстар әзірленген;

- Қазақстан Республикасында мүгедектер құқықтары туралы БҰҰ Конвенциясын имплементациялаудың ұйымдастырушылық және экономикалық механизмдері бойынша ұсыныстар әзірленген.

Диссертацияның негізгі қағидалары:

-Қазіргі таңда әлеуметтік қызмет көрсетудегі еңбекке оңалтудың ұйымдастырушылық-экономикалық механизмдері;

- Әлеуметтік қызмет көрсету жүйесін, жағымды тенденцияларын, әлсіз жақтарын, мүмкіндіктері мен шектеулерін анықтап, бағалау;

-Жұмыс істеу қабілеттерінің деңгейі шектеулі жұмыскерлерді кәсіптік оңалту және жұмысқа орналастыру ұйымдастырушылық-экономикалық механизмі;

-Жұмыскерлерді кәсіптік оңалту үшін институционалдық қамту және үйде арнайы әлеуметтік қызмет көрсетуді дамыту бойынша ұсыныстар;

- Қазақстан Республикасында мүгедектер құқықтары туралы Конвенцияны имплементациялау механизмдері бойынша ұсыныстар.

Зерттеудің теориялық және әдістемелік негізі ретінде әлеуметтік қызмет көрсетуінің заңи-құқылы бағасының зерттелуі, әлеуметтік қызмет көрсету аясындағы мемлекеттік стандарттар мен нормативтер, сонымен қатар ХЕҰ және БҰҰ құрастырған әдістемелік зерттеу жүйесі болып табылады.

Тәжірибелік мәні. Қазақстан Республикасы халқына әлеуметтік қызмет көрсету деңгейін жетілдіруге қиын өмір сүру жағдайларына ұшыраған тұлғалардың әлеуметтік интеграциялау деңгейін көтеру арқылы жетуге болады. Әзірленген ұсыныстар мүгедектерді кәсіптік оңалту үшін ұйымдастырушылық құрамды және экономикалық механизмді қосуға және арнайы әлеуметтік қызметтерді деинституционализациялаудағы ұйымдастырушылық механизмдерін жетілдіруге мүмкіндік береді.

Негізгі ғылыми жұмыстары жоспарымен байланыс. Диссертациялық жұмыс аймақтық даму ҒЗИ екі ғылыми-зерттеу жобаларын жүзеге асыру шеңберінде орындалған:

1) «Ғылыми және/немесе ғылыми-техникалық қызмет» 055 бюджеттік бағдарламасы шеңберінде ғылыми-зерттеу жұмыс, «Ғылыми зерттеулерді гранттық қаржыландыру» 101 кішігерім бағдарламасы, басым бағыты: Еліміздің интеллектуалдық потенциалы, тақырыбы: «Қазақстанның әлеуметтік саласындағы қоғам секторының шығындар нәтижелігі және тиімділігі»: бағалау және қамту механизмдері, 2012-2014 жылдары (орындалу кезеңі).

2) Қазақстан Республикасында БҰҰ жобасын дамыту Бағдарламасының «Мүгедектер құқықтары туралы конвенциясының шығындарды модельдеу бойынша қызмет шеңберінде мүгедектер және басқа төмен деңгейде жұмылдырылған топтар үшін типтік басым нысандарға және әлеуметтік инфрақұрамдылық қызметтерге кедергісіз қол жеткізу жағдайларын жасау бағасын қалыптастыру және есептеу», 2011 жылы (жоба аяқталған)» жобасы.

Басылымдар. Диссертация тақырыбы бойынша ,жалпы көлемі 7,00 б.б. құрайтын, 17 жұмыс жарыққа шықты, оның ішінде ҚР ҒБМ БҒСБ Комитеті ұсынатын экономикалық журналдарында 6 мақала, ТМД елдерінде өткен Халықаралық ғылыми–тәжірибелік конференцияларын жинақтарында 5 тезис, баяндама, шетелдері басылымдарында 6 мақала, оның ішінде алыс шетелдерінің журналдарында 4 мақала, Scopus компаниясының мәлімет базасына кірген басылымда 1 мақала және жақын шетелдерінің журналдарында 2 мақала.

ANNOTATION
of dissertation on the competition of graduate degree of Ph.D.
to direction is Economy

Kazizova Gulnar Serikbolatovna

“Improving organizational and economic mechanisms of social services (based on materials of Pavlodar oblast)”

The aim and tasks. The aim of the thesis is to study the system of social services in Kazakhstan and development of organizational and economic mechanisms for the provision of special social services to improve the socio-economic efficiency of the sector of social services. To achieve the target goal is to solve the following tasks:

- to investigate the directions and features of people social service development being in hardship within the framework of social protection system of the modern states;

- to find out development priorities of social service system of the population in the field of professional rehabilitation for individuals with disabilities;

- to conduct analysis of the Kazakhstani model of population social service and reveal the problems of raising of efficiency of social special service according to forms of services: day and night clinic, semi-hospital, at home services;

- to develop the organizational and economic mechanism of labor rehabilitation of disabled people and the recommendation on institutional supply development of special social services in Kazakhstan;

- to offer organizational and economical mechanisms of implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in the Republic of Kazakhstan.

The urgency of an issue. As consisted with the Development Concept of social services of the population of Kazakhstan till 2020 one of the most important elements is the system implementation of special social service providing various forms of support of relevant population.

In many international acts the civil rights to special social service are approached as an integral part of modern social economy within the frame of social equity. Labor rehabilitation to the extent of social services for individuals with disabilities is the main part for the purpose of their rights to integration into society today. Disabled people are the most vulnerable category in system of social service of the population of Kazakhstan.

The modern system of social service in Kazakhstan, according to the Republic of Kazakhstan law "About Special Social Services" contains the extensive list of the rendered special social services, however many services wherein the population needs, don't appear or appear on a limited scale. It is subject to services of labour rehabilitation and disabled employment, sign language interpreter services, care services in-home and some other. Development of special social service in the modern context demands creation of new implements providing targeting and effectiveness of social services, upgrading the quality of citizen life.

Concurrently with the point of view of economy of public sector, it is necessary to work toward efficiency upgrading of the government expenditures. Annually spending on the social service supply of the population increases, but qualitative shifts in this matter are not many, generally they concern the rise of traditional standards of social security (food standards), extension of the staff schedule in medico-social establishments.

In connection with this it is necessary to implement in the system of special social service of management model and budget with orientation to result. It must be consisted of a complex of various special services to relevant population being out in a zone of social risk. To increase social and economic efficiency of special social services it is necessary to create the model of social service focused on the result, i.e. to provide not only professional rehabilitation of the disabled person, but also his employment, using both organizational and economic mechanisms.

Despite of perfection of regulatory framework of social service of the population and volume growth of the public sector resources directed on these needs, the system is in need of formation of the organizational and economic mechanism for labor rehabilitation of employees with limited working capacity, policy development and the economic mechanism of social service in-home. In this regard, the subject of the author undertaken research is urgent and is in need of development on theoretical and practical levels.

The subject of the study is organizational forms, institutional and economic mechanisms of social services in development of a system of performance management in the public sector in Kazakhstan.

The object of research is the system of social services in the Republic of Kazakhstan and Pavlodar oblast.

Research methods. The specifics of the research topic predetermined use system analysis, economic analysis, economic and statistical methods, structural and comparative analysis based on the statistical data.

Academic novelty of the dissertation topics is in the fact that in the study of modern system of social services and special measures have been designed to improve organizational and economic mechanisms of a special social service:

- organizational and economical mechanisms of provision of special welfare services of occupational rehabilitation for individuals with disabilities in developed nations are found out;
- assessment system of Kazakhstan social service as well at the regional level is evaluated;
- organizational and economical mechanism of occupational rehabilitation and job placement for employees with disabilities is elaborated;
- offers on policy development of occupational rehabilitation for disabled people and offers on in-home organizational service mechanisms are worked out;
- policy recommendations on organizational and economical mechanisms of implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in the Republic of Kazakhstan are formulated.

Fundamental principles of the PhD thesis:

- Organizational and economical mechanisms of occupational rehabilitation in the modern system of social services;

- Assessment system of social services with the identification of strength, weakness, opportunity, threats;
- Organizational and economical mechanism of occupational rehabilitation and job placement for employees with disabilities;
- Institutional supply on occupational rehabilitation for employees and offers on in-home special welfare services;
- Policy recommendations on mechanisms of implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in the Republic of Kazakhstan.

Theoretical and methodological basis of the study include legal and regulatory framework of social protection of population, government standards and regulations to determine the range of social services in the field of social services, as well as the methodological basis of studies of social welfare, defined by the ILO and the UN.

The practical relevance of guidelines for perfection of social service of the population of Kazakhstan consists in stiffening of social inclusion of the people from a deprived background. The developed offers afford the opportunity to create organizational framework and the economic mechanism for labor rehabilitation of disabled people and to improve organizational mechanisms of deinstitutionalization of special social services.

Communication with the plan of the basic scientific paper. Thesis work is run in the frame of implementation of two research and development projects of the Scientific Research Institute of the regional growth:

1) Research effort within the constraints of government order according to the budgetary program 055 "Scientific and/or scientific and technological activity", the subprogramme 101 "Grant financing of research activities" on a priority of: Intellectual potential of the country, topic "Efficiency and effectiveness of expenses of public sector in the social sphere of Kazakhstan: assessment and providing mechanisms", 2012-2014 (performance stage).

2) The draft program of development of the United Nations organizations in the Republic of Kazakhstan "Organization and calculation of value of factors for unhindered access to top standard objects and services of social infrastructure for disabled people and other people with limited mobility within the constraints of efforts to analog formation of expenses of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities", 2011 (the project is accomplished).

Related publications. 17 works with a total amount of 7,00 press sheets, including 6 articles in the trade magazines recommended by the Verification Panel in the sphere of Education and Science of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan, 5 scientific conference abstracts in collections of the International scientific and practical conferences held in the Commonwealth of Independent States, 6 magazine articles in the foreign publishing house, including 4 magazine articles in distant foreign countries, 1 article in the edition, involved in the corporate database of the Scopus company and 2 magazine articles in the neighboring countries were published to the point of the thesis.